

1) Μὲ βάρος πολὺ ἢ μὲ βάρος περισσότερον τοῦ πρέποντος πολλαχ. καὶ Πόντ. (Χαλδ. κ.ά.): Φόρτωσε τὸ μονάρι βαρεά. Τὸ σιτάρι εἶναι ζυγισμένο βαρεὰ βαρεά. Τὰ κλωυὰ τῆς μηλεῖς γέρονουν βαρεὰ πολλαχ. Φορτώνω τὸ χιτῆμα βαρὰ Κρήτ. Βαρεὰ βαρεὰ ἐξύαξα τὸ βούτορον (βαρύτερον τῆς μονάδος τοῦ βάρους) Χαλδ. || Φρ. Χορεύω βαρεὰ (ἀκόμψως) πολλαχ. Τοῦ 'πεσε βαρεὰ (ἐπὶ ἐπισκέπτου ἀνεπιθυμήτου) Πελοπν. (Δημητσάν.) β) Τὸ πολὺ πολὺ Θεσσ. (Ἀλμυρ.) Στερελλ. (Ἀρτοτ.): 'Ο δεῖνα δὲν εἶναι ἐξήντα χρονῶν, εἶναι πενήντα χρονῶν βαρεὰ βαρεὰ Ἀλμυρ. Τί ὥρα φτάνομι; — Δώδικα βαρεὰ Ἀρτοτ. γ) Μὲ πολλήν τιμήν, ἐν τιμῇ ὑπερβολικῇ πολλαχ.: Ἄσμ.

Ποῦ 'ναι νεράϊδα ἀτήρητη, βαρεὰ ξαγορασμένη
Ἡπ. Συνών. ἀδρά, ἀκριβὰ 1. 2) Ἰσχυρῶς σύνηθ.: Πατῶ - χιτῶν βαρεὰ σύνηθ. || Ἄσμ.

Βρίσκουν τοῖς θύρες του κλειστές, τοῖς θύρες σφαλισμένες, βρίσκουν καὶ τὰ παράθυρα βαρεὰ μανταλωμένα
Ἡπ.

'Ὡς τατῶρα τὴν καρδιά μου | γὼ τὴν εἶχα κλειδωμένη
καὶ βαρεὰ μανταλωμένη
Εὐβ.

Κόρη μ', τ' εἶσαι σκουμπωμένη καὶ βαρεὰ θηλυκωμένη;
Ἡπ. Συνών. δυνατά. 3) Βραδέως Θράκ. (Σηλυβρ.): Πήγαινε βαρεά. Συνών. ἀγάληα 1, ἀναργα, ἀπαγάληα, ἀργὰ Α 1, σιγά, σιγανά, ἀντίθ. γοργά, γρήγορα. 4) Πολύ, σφόδρα κοιν. καὶ Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Κρώμν. Οἶν. Ὀφ. Σινώπ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.): 'Ο μόσκος μυρίζει βαρεὰ κοιν. Κλαίει βαρεὰ Θράκ. Βαρεὰ ἀνέντροπος ἐν Οἶν. Βαρεὰ ἐτράνυνεν (μεγάλωσε) Κρώμν. Βαρεὰ καλὰ Κερασ. Ὀφ. Βαρεὰ ἀγαπῶ σε - παρακαλῶ σε κττ. Ὀφ. Βαρεὰ μέγαν Οἶν. || Ἄσμ.

Ποῦ 'σαι, ρ' ἀδέρφι Γεωργαλῆ, βαρεὰ γραμματισμένη;
Πελοπν. (Φιγάλ.)

Τὴν κύρ-Ἐρήν' προσέειπεν βαρεὰ μακρὰ 'ς σὰ ξένα
Τραπ.

Γιὰ σοῦς, γιὰ σοῦς, Ἀκρίτα μου, βαρεὰ μὴ κανχᾶσαι,
ἐμὲν 'ς ἐσὲν ποιὸς ἔστειλεν ἀπ' ἐσὲν παλληκάρ' ἐν'
(εἶναι γενναιότερός σου. σοῦς=σιώπα) αὐτόθ. β) Συχνά-
κις Πόντ. (Τραπ.): 'Αὐτὸς βαρεὰ 'κ' ἔρται 'ς σ' ἐμέτερα.
Συνών. συχνά. 5) Ἐπικινδύνως, σοβαρῶς, ἐπὶ νόσου
συνήθως κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.): 'Ε-
πεσε βαρεὰ 'ς τὸ κρεββάτι. Ἐπεσε βαρεὰ ἄρρωστος. 'Ο ἄρρω-
στος εἶναι βαρεὰ κοιν. Βαρεὰ ἄρρωστος ἐν' Χαλδ. Βαρεὰ κακὰ
κεῖται Κερασ. β) Μὲ βάρος ἀγωνίας, ἀγωνιωδῶς πολ-
λαχ.: Ψυχομαχάει βαρεά. || Ἄσμ.

'Εξέγνοις 'σὸν τσ' ἔγνοις σου καὶ 'λάφρως' ἡ καρδιά μου,
ἀπὸ 'παιρνα παδοτινὰ βαρὰ τὴν ἀναπνοιά μου
Κρήτ. γ) Μὲ τραχύτητα, τραχέως, δυσαρεστῶς σύνηθ.:
Τοῦ μίλῃσε βαρεά. || Φρ. Τὸ παίρνω βαρεὰ (δυσαρεστοῦμαι
ἐκ τοῦ λόγου ἢ τῆς ἐνσργείας ἢ τῆς πράξεως ἄλλου. Ἀν-
τίθ. φρ. τὸ παίρνω ἀλάφρα). 6) Βαθέως κοιν.: Ἀνα-
σιετνάζει - κοιμᾶται βαρεὰ κοιν. β) Ὑποκώφως σύνηθ.:
'Ακούω βαρεά. 7) Εἰς ἔδαφος λασπῶδες Στερελλ. (Αἰ-
τωλ.): Σπέρνον βαρεά.

βαρεαγαπημένος ἐπίθ. Ἰων. (Κάτω Παναγ.) βα-
ρεαγαπημένος Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. βαρεὰ καὶ τοῦ ἀγαπημένος μετοχ.
τοῦ ρ. ἀγαπῶ.

Ὁ ἀγαπώμενος πολὺ: Ἄσμ.

Γιὰ δέ'τα τὰ βαρεῖομοιρα, τὰ βαρεαγαπημένα,
σὰν ποῦ 'τανε καὶ ζωντανὰ εἶναι καὶ πεθαμένα!
Κάτω Παναγ.

βαρεάζω Προπ. (Ἀρτάκ. Πάνορμ.) βαρεάζω Πόντ.
(Τραπ.) Μέσ. βαρεάζουμι Μακεδ. (Βλάστ.) βαρεάσκομαι
Πόντ. (Οἶν.) βαρεάσκουμι Πόντ. (Ἀργυρόπ. Ἱμερ. Κε-
ρασ. Τραπ. Χαλδ.) βαρεόσκομαι Πόντ. (Κοτύωρ.) βα-
ρεάσκομαι Πόντ. (Ὀφ.) Μετοχ. βαρεῶμενος Πόντ. (Τραπ.
Χαλδ.) βαρεσμένος Πόντ. (Κοτύωρ.) Θηλ. βαρεῶμένησσα
Πόντ. (Κερασ. Οἶν.) βαρεῶμένησσα Πόντ. (Τραπ.) βα-
ρεῶμένησσα Πόντ. (Τραπ. Χαλδ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. βαρεά.

Α) Ἐνεργ. 1) Παρέχω βάρος, ἐνοχλῶ Πόντ. (Τραπ.)

2) Κάμνω τινὰ ἔγκυον, ἐπὶ γυναικὸς Πόντ. (Τραπ.)

3) Ἀμτβ. εἶμαι πλήρης, βρίθω Προπ. (Ἀρτάκ. Πά-
νορμ.)

Β) Μέσ. 1) Βαρύνομαι, ἀποδυσπετῶ Πόντ. (Ἀργυ-
ρόπ. Ἱμερ. Κερασ. Κοτύωρ. Νικόπ. Οἶν. Ὀφ. Τραπ.
Χαλδ.): Ἐβαρᾶστα σε! Τραπ. Χαλδ. κ.ά. Βαρεάσκομαι τὰ
στομάτας Ἱμερ. Βαρεὰ βαρεάσκειται τὸ σκάψιμο Ὀφ. || Πα-
ροιμ. Ὅπη βαρεάσκειται πλέο δουλεύ' (ὁ ἐξ ὀκνηρίας ἀνα-
βάλλων τὴν ἐργασίαν ἢ καὶ ἀμελῶς ἐργαζόμενος ἀργότε-
ρον τελειώνει αὐτήν καὶ ἐπομένως ἐργάζεται περισσότε-
ρον χρόνον) Ὀφ. 2) Γίνομαι ἔγκυος, συλλαμβάνω, ἐπὶ
γυναικὸς Πόντ. (Ἀργυρόπ. Ἱμερ. Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν.
Ὀφ. Τραπ. Χαλδ.): Ἐβαρεᾶσται ἡ νύμφη Τραπ. Χαλδ. Γυ-
ναῖκα βαρεῶμένησσα Κερασ. Οἶν. || Φρ. Ἀμον βαρεῶμενος ἡ
ἄμον βαρεῶμένησσα πορπατεῖ (περπατεῖ σὰν γγαστρωμένος ἡ
γγαστρωμένη) Χαλδ.

Πβ. βαρενω, βαρεῶ.

βαρεάκονος ἐπίθ. ἀμάρτ. βαρεάκονος Κρήτ. — Λεξ.
Βλαστ. 394.

Ἐκ τοῦ ρ. βαρεακούω.

Ὁ μὴ ἀκούων καλῶς. Συνών. βαρεήκοος.

βαρεακούω κοιν. βαρεακούον βόρ. ιδιῶμ. βαρε-
ακούω Ἀνδρ. Κέρκ. Κρήτ. Μεγίστ. Σῦρ. κ.ά. — Λεξ. Βλαστ.
Δημητρ. βαρεακούω Δαρδαν. Θράκ. βαρεακούον Μα-
κεδ. Στερελλ. κ.ά. βαρεακούγου Λέσβ. Μακεδ. (Σισάν.)
κ.ά. βαρεακούω Ρόδ. βαρεακούω Κύπρ. βαρεακῶ Πε-
λοπν. (Κλουτσίνοχ. Κορινθ. Τρίκκ.) βαρεακῶ Πελοπν.
(Κορινθ. Σουδεν. Τρίκκ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. βαρεὰ καὶ τοῦ ρ. ἀκούω. Πβ. καὶ
ἀρχ. βαρευηκῶ. Τὸ βαρευηκῶ κατὰ τὰ ἐκ τοῦ βαρυ-
σύνθετα.

Δὲν ἀκούω καλῶς: Ἀρχισε ὁ δεῖνα νὰ βαρεακούῃ. Δὲ
μπόρεσα νὰ καταλάβω, γιὰτὶ βαρεάκουσα.

βαρεαλατίζω ἀμάρτ. Μετοχ. βαρεαλατισμένος Πε-
λοπν. (Μάν.) κ.ά. βαρεαλατ'όμενος Στερελλ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. βαρεὰ καὶ τοῦ ρ. ἀλατίζω.

Ἀλατίζω πολὺ: Φαεῖ βαρεαλατισμένο Μάν. Γάλα βαρεα-
λατ'όμενου Στερελλ.

βαρεαναγκεμένος ἐπίθ. Ἰθάκ.

Ἐκ τοῦ ρ. *βαρεαναγκεύω.

Ὁ ἔχων μεγάλην ἀνάγκην: Ἀρρωστος βαρεαναγκεμένος.

βαρεαναθεματίζω ἀμάρτ. βαρεαναθεματῶ Εὐβ.
(Κύμ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. βαρεὰ καὶ τοῦ ρ. ἀναθεματίζω,
παρ' ὃ καὶ ἀναθεματῶ.

Βαρεῶς ἀναθεματίζω, βαρεῶς καταρῶμαι: Ἄσμ.

Σ' οὐλα τὰ μνήματα ἔκλαιγε, 'ς οὐλα μοιρολογάει,
'ς τὸ ἔρημο τοῦ Κωσταντῆ βαρεαναθεματίζει.

βαρεανακλίνω Πόντ. (Ἰνέπ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. βαρεὰ καὶ τοῦ ἀρχ. ἀνακλίνω.

Κλίνω, γέρνω κάτω: Ἄσμ.

Ὁ ἥλιος βαρξανεκλίνει, τὴ θάλασσα τὸ εἶπε,
ἢ θάλασσα εἰς τὰ κουπιά καὶ τὰ κουπιά τὸ ναύτη
κι ὁ ναύτης τὸ τραβήδανε 'ς σοῦ καρabiοῦ 'ς σὴν πρίμνη.

βαρξανασαίνω σύνηθ. βαρξανασαίνου βόρ. ιδιῶμ.
βαρξανεσαίνω πολλαχ. βαρξανισαίνου Λέσβ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. βαρξὰ καὶ τοῦ ρ. ἀνασαίνω.
Πνέω βαθέως.

βαρξαναστενάγμα τό, Θράκ. (Αἰν.) Ἰθάκ. Χίος κ.ά.
βαρξαναστενάμα Κρήτ. βαρξαναστενάμα Κύπρ. βαρξανε-
στενάμα Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ρ. βαρξαναστενάζω.

Βαθὺς ἀναστεναγμὸς ἐνθ' ἀν.: Ἄσμ.

Τὰ βαρξαναστενάγματα ποῦ 'χω γιὰ σέ, πουλλί μου,
εἰς τὴν καρδιά μου γέννησαν καὶ χάνω τὴ ζωὴ μου

Χίος

Πῶς δὲν ἀνοίγει ὁ οὐρανὸς νὰ πέσῃ τ' ἄστροι κάτω
ἀπὸ τὸν πόνο τοῦ ἀδερφοῦ κι ἀπ' τὸν καημὸ τοῦ μάννας
κι ἀπ' τὸ βαρξαναστενάγμα τοῦ χήρας τοῦ καημένης

Ἰθάκ. Συνών. βαρξιοστεναγμός.

βαρξαναστενάζω κοιν. βαρξαναστενάξ-ζω Ἰήλ.
κ.ά. βαρξαναστενάτζω Χίος βαρξαναστενάζου βόρ. Ι-
διῶμ. βαρξαναστενάζω Κύπρ. βαρξανεστενάζω Ἄνδρ.
Θήρ. Ἴος κ.ά. βαρξαναστενάζω Θράκ. Κρήτ. κ.ά. βα-
ρξαναστενάζου Μακεδ. βαρξανεστενάζω Κρήτ. βαρξανα-
στινάν-νου Λυκ. (Λιβύσσ.) Μέσ. βαρξαναστενάμαι Ἰων.
(Κρήν.) Μετοχ. βαρξαναστιναγμένους Στερελλ. (Φθιώτ.)

Τὸ μεσν. βαρξαναστενάζω. Πβ. Γαδάρ. διήγ. στ.
62 (ἐκδ. G Wagner σ. 126) «ἐννόησεν ὡς φρόνιμος καὶ βα-
ρξαναστενάζει».

Ἀναστενάζω βαθέως ἐνθ' ἀν.: Ἄσμ.

Τί ἔχεις, κόρη μου, καὶ κλαίς καὶ βαρξαναστενάξεις;

— Ἄντρα 'χω 'ς τὴν ξενιτειὰ καὶ βαρξαναστενάζω

Χίος

Πουρνὸ πουρνὸ σηκώνομαι, τὸ σπῆτι σου κοιτάζω,
τὰ παναθύρια σου θωρῶ καὶ βαρξαναστενάζω

Δαρδαν.

Οὔτε πεινῶ οὔτε διψῶ οὔτε νὰ βάλω θέλω,
τὸν τόπο μου θυμήθηκα καὶ βαρξαναστενάζω

Α. Ρουμελ. (Σωζόπ.)

Εὐπνα ποῦ δὲν ἤχόρτασες τὸν ὕπνο νὰ κοιμᾷσαι
ν' ἀκούσης ποῦ σοῦ τραγουδῶ νὰ βαρξανεστενάσαι

Κρήν. Συνών. βαρξαναστενάζω.

βαρξαποκοιμᾶμαι, ιδ. βαρξα- 1β.

βαρξαρματωμένος, ιδ. βαρξα- 1.

βαρξαρρωστημὸς ὁ, Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βαρξαρρωστῶ.

Βαρεῖα ἀσθενεία.

βαρξάρρωστος ἐπίθ. πολλαχ. βαρξάρρουνστους πολ-
λαχ. βόρ. ιδιῶμ. βαρξάρρουνστος Κρήτ. βαρξάρρουνστους
Σάμ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. βαρξὰ καὶ τοῦ ἐπιθ. ἄρρωστος.

Ὁ βαρέως ἀσθενὴς ἐνθ' ἀν.: Ἄσμ.

Βαρξάρρωστο μ' ἐκάμασι τὰ θλιβεγὰ μαῦτα

Κρήτ.

Ποῦ εἶχα ἄντρα βαρξάρρωστο βαρξὰ γιὰ νὰ πεθάνῃ
Αἰθέρου Δημοτ. τραγούδ. 34.

βαρξαρρωστῶ πολλαχ. βαρξαρρουνστῶ πολλαχ. βόρ.
ιδιῶμ. βαρξαρρουνστῶν Ἡπ. (Ζαγόρ.) κ.ά. βαρξαρρωστῶ
Μακεδ. (Γκιουβ.) Μετοχ. βαρξαρρωστημένος πολλαχ.
βαρξαρρωστιμένος Ἰθάκ. κ.ά.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. βαρξὰ καὶ τοῦ ρ. ἄρρωστῶ.

Ἀσθενῶ βαρέως ἐνθ' ἀν.: Πέφτει 'ς τὸ κρεβάτι βα-
ρξαρρωστημένος πολλαχ. 'Σ τὰ καλὰ καθοῦμεν' ἀρρώστησε καὶ
βαρξαρρωστίσε Γιόλα Νάξ. (Ἀπύρανθ.) || Ἄσμ.

Ἡ λυγερὴ βαρξαρρωστῆ, ἢ λυγερὴ πεθαίνει

κ' εἰς δὲν τὴ λυπήθηκες νὰ πᾶς νὰ τὴν προκάμης

Ἰων. (Κάτω Παναγ.)

Χάρε, καὶ τί μοῦ τό 'φερεις τὸ βαρξαρρωστημένο;

ποῦ θέλει μάννας γόνατα, θέλ' ἀδερφοῦς ἀγκάλες!

(μοιρολ.) Πελοπ. (Λακων.)

βαρέας ὁ, Πόντ. (Ἰφ.) βάρεας Κάρπ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βαρὺς.

1) Μεγάλῃ σφύρα Πόντ. (Ἰφ.) Συνών. βαρεῖα,
βαρεῖο, βαρεῖος (ιδ. βαρὺς). 2) Βάρος ἀνηρητημένον
ὑπὸ τὸν μίτον τοῦ ὑφαντικοῦ ἱστοῦ πρὸς ἰσορροπίαν Κάρπ.

βαρξασημώνω ἀμάρτ. βαρξασημώνω Ἰων. (Κρήν.)

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. βαρξὰ καὶ τοῦ ρ. ἀσημώνω.

Ἐπαργυρώνω μὲ πολὺν ἄργυρον: Ἄσμ.

Γιὰ σου, χαρά σου, μάστορη, τίνος εἶναι τὸ μνημα;

πές μου κι ἂν εἶν' τῆς πεθερᾶς νὰ τὸ βαρξασημώσω,

πές μου κι ἂν εἶν' τοῦ πεθεροῦ νὰ τὸ μαλαματώσω.

***βαρξασία** ἡ, βαρᾶσία Πόντ. (Ἰφ. Τραπ. Χαλδ.
κ.ά.) βαρξασία Πόντ. (Κοτύωρ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βαρξάζω.

1) Ἐπιβάρυνσις, ἐνόχλησις Πόντ. (Κοτύωρ. Τραπ.
κ.ά.): Φρ. Γίνουμαι βαρᾶσία (καθίσταμαι ὀχληρὸς). 2) Ὁ-
κνηρία, νωθρότης Πόντ. (Ἰφ. Τραπ. κ.ά.): Ἀσ' σὴ βαρᾶ-
σίαν αὐτὴ κάθεταί ἀπὸς 'ς σ' ὀσπίτ' Τραπ. Ἀσ' σὴ βαρᾶσία 'τ'
πάντα κοιμᾶται Ἰφ. 3) Μετων. ἄνθρωπος ὀκνηρὸς
Πόντ. (Τραπ.): Ντὸ βαρᾶσία ἄνθρωπος εἶσαι! 3) Ἐγκυ-
μοσύνη Πόντ. (Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ.): Ἡ γυναῖκα ἔδ'
ἑφτά μηνῶν βαρᾶσίαν Τραπ.

Πβ. *βαρξάσιμον, *βάρεσμα.

***βαρξάσιμον** τό, βαρᾶσιμον Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βαρξάζω.

1) Ἐνόχλησις. 2) Ἀπέχθεια. 3) Ὁκνηρία. 4)
Ἐγκυμοσύνη.

Πβ. *βαρξασία, *βάρεσμα.

***βάρεσμα** τό, βάρεσμαν Πόντ. βάρεσμαν Πόντ.
(Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βαρξάζω.

Ἐγκυμοσύνη. Πβ. *βαρξασία, *βαρξάσιμον.

βαρξάστενος ἐπίθ. ἀμάρτ. βαρᾶστενος Βιθυν. βα-
ρᾶστινους Ἡπ. (Ζαγόρ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. βαρξὰ καὶ τοῦ ἐπιθ. ἀστενής.

Ὁ βαρέως ἀσθενής.

βαρξᾶτος ἐπίθ. Πάρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. βαρξὰ καὶ τῆς καταλ. -ᾶτος.

Ἀσθενής.

βαρξαχουγιάζω Πελοπ. (Δημητσάν.)

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. βαρξὰ καὶ τοῦ ρ. χουγιάζω.

Ἐπιπλήττω: Ἄσμ.

Μὴν τὰ μαλὼνῃς τὰ παιδιὰ, μὴν τὰ βαρξαχουγιάζῃς.

βαρξαχῶ ΚΧρηστομ. ἐν Ἀνθολ. Ἡ' Αποστολίδ. 490.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. βαρξὰ καὶ τοῦ ρ. ἀχῶ (Ι).

Βαρέως ἡχῶ: Ποίημ.

Ξυπνοῦν λιθάργα καὶ κυλοῦν 'ς τ' ἀξύπνητα σκοτάδια
καὶ βαρξαχοῦν σὰ βογγητὰ ἀπὸ μουγγὰ πηγάδια.

